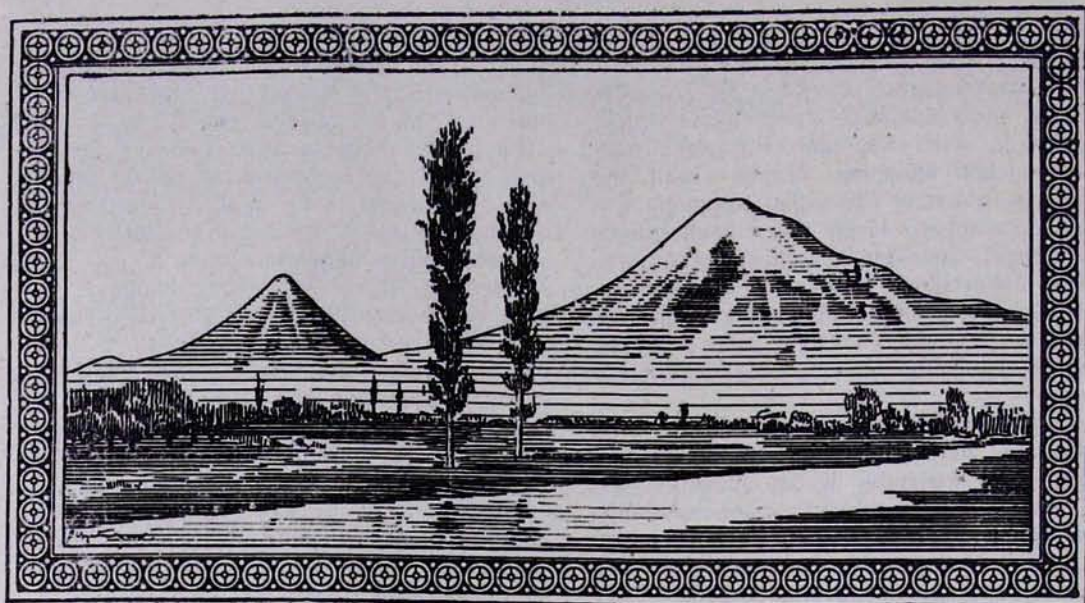

ՎԵՀԱՓԱՌԻ ՀԱՅՐԱՊԵՏԻ ՊԱՏԱՍԽԱՆՆԵՐԸ ԲԵՅՐՈՒԹՈՒՄ
ՀՐԱՏԱՐԱԿՎՈՂ «ԱՐԱՐԱՏ» ԹԵՐԹԻ ԽՄԲԱԳՐԻ ՀԱՐՑԵՐԻՆ
(21 մարտ 1984 թ.)

Ա

Գոհություն բարին Աստուծուն, որ Մեզ ժամանակ շնորհեց, որպեսզի Մեր գահակալության անցնող տարիներին հաջողեցնենք կյանքի կոչել հոգևոր և նյութական ջինարարության բազում ծրագրեր, ի պայծառություն Մայր Աթոռ Սուրբ Էջմիածնի և մեր թեմերի ու եկեղեցիների, ի Հայաստան և ի սփյուռս աշխարհի: Այսպիսով՝ աստվածակառույց Սուրբ Էջմիածինը գտնվում է այսօր իր եկեղեցական ու ազգային պատմական առաքելության ուղիղ ճանապարհի վրա:

Մեր նոր ծրագրերին մաս են կապում՝ հրատարակումը Աստվածաշնչի աշխարհաբար արևելահայերեն թարգմանության, «Էջմիածնի գանձեր» և «Արարատ» ալբոմների, կառուցումը Արարատյան թեմի առաջնորդարանի շենքի, ընդլայնումը երկու հարկի վրա Հոգևոր ճեմարանի շենքի՝ հինգ դասարանային սենյակներով, հրատարակումը Սբ. Պատարագի նոր երաժշտության, վերակառուցումը Սբ. Գայանե վանքի երկու փանական շենքերի և հիմնական վերանորոգումը Էջմիածին քաղաքի Սբ. Աստվածածին եկեղեցու:

Բ

Մեր երազանքն է և իդձը ահա ավելի քան քառորդ դարից ի վեր վերականգնումը մեր Մայր Եկեղեցու կանոնական միության և ի սփյուռն աշխարհի բնակվող հայ հավատացյալ մեր ժողովրդի հոգևոր միասնության: Ծանոթ են ձեզ և մեր ժողովրդին այդ ուղղությամբ Մեր հարատև ճիգերն ու կոչերը Կիլիկյան Աթոռի գահակալներին: Թեև հիմնական հարցերը չեն լուծվել և կացությունը մնում է նույնը, ինչպես քսանհինգ տարիներ առաջ, սակայն ստեղծված տագնապալի վիճակը վերջին երկու-երեք տարիների ընթացքում հետըզհետե մեղմ ձևերով է արտահայտվում, և հետևաբար հոգեբանորեն գոնե առավել բարենպաստ պայմաններ են ստեղծվում մեր եկեղեցական կյանքը օրինականության և համերաշխ գործակցության հունի մեջ դնելու: Հույս ունենք, որ Տանն Կիլիկիոյ աթոռի գահակալ Մեր եղբայրը պիտի օգնի Մեզ բանիվ և գործով, մանավանդ գործով, վերականգնելու մեր Աթոռների միջև այն օրինական համերաշխ գործակցության իրավիճակը, որ կար մինչ 1956—57 թվականներին: Տագնապը ծնունդ առավ խախտումովը այդ օրինական իրավիճակի: Տագնապը պիտի վերջ գտնի ստուգապես այդ օրինական իրավիճակի վերականգնումով: Մենք մնում ենք լավատես:

Գ

Մենք խորապես մտահոգված ենք մեր օրերի աշխարհի խռովահույզ վիճակով և մշտական երկյուղ ենք կրում՝ կանգնելու համաշխարհային մի նոր պատերազմի վտանգի առաջ: Բնական է, որ տարբեր ազգեր, տարբեր պետություններ, տարբեր գաղափարախոսությանց շրջանակներ, խաղաղության և պատերազմի հարցերի առնչությամբ տարբեր դիրքորոշումներ որդեգրեն, տարբեր շահերով առաջնորդվեն: Մեզ մտահոգողը մեր վերաջինված հայրենիքի և մեր հայրենաբնակ երեք միլիոն հայության անվտանգության ու գոյատևման հարցն է: Բոլոր այլապի հարցերը Մեզ համար երկրորդական են: Այս պետք է լինի արդի հայ ազգային քաղաքական մտածողության հիմքը: Այլապես պիտի նշանակեր անտեսել մեր ազգի վերջին հարյուրամյակի պատմական փորձը և մեծ Եղեռնի ողբերգությունը, պիտի նշանակեր անտեսել մեր հայրենիքի աշխարհագրական դիրքը և մեր ժողովրդի սեփական ուժերի տարողությունը: Անտեսել այս իրողությունները՝ պիտի նշանակեր զուրկ լինել քաղաքական ողջամիտ մտածողությունից: Լոկ պզգացական վեղումները կամ գաղափարախոսական նախասիրությունները ոչ մեկ քաղաքական հարց չեն կարող լուծել: Կարող են սակայն վտանգել մեր այսօրվա ունեցածը: Հայ սփյուռքը, այո, կատարելիք դեր ունի և պետք է ունենա իբրև օժանդակ հավաքական ուժ, մայր երկրի գերագույն շահերի գիտակցությամբ: Այո, արդար է հայ դատի հետապնդումը և հայոց ազգային երազանքների կենսագործումը, բայց չմոռանանք երբեք, որ հայ դատ ասելով պետք է հասկանանք նաև մեր այսօրվա ունեցածը ամբողջ ու անվտանգ պահելու հրամայականը: Հայ դատ հետապնդել առանց մեր այսօրվա ունեցածը անվտանգ պահպանելու մտահոգության՝ պիտի նշանակեր զոհ գնալ աղետալի պատրանքների:

Դ

Հոգևոր սպասավորներ պատրաստելու անհրաժեշտությունը Մեր մշտական մտահոգության առարկան է եղել Մեր գահակալության առաջին իսկ օրերից սկսած: Վերջին քսան և ավելի տարիների ընթացքում մեր Հոգևոր ձեմարանը շուրջ հարյուր հոգևորականներ է պատրաստել, որոնք այսօր պաշ-

տոնավարում են մեր ներքին թեմերում և մասամբ էլ արտասահմանի թեմերից ներս: Այս արդյունքը բավարար չէ անշուշտ ո՛չ քանակական և ո՛չ էլ որակի իմաստով: Շեշտում ենք հատկապես որակը:

Չորացնելու համար մեր Մայր Եկեղեցին և ամրապես դնելու այն իր առաքելության ուղիղ ճանապարհի վրա, կենսականորեն անհրաժեշտ է պատրաստել իրավ հավատք և բարոյական նկարագիր ու կրոնական և ազգային տեսիլք ունեցող հոգևորականներ, որոնք նվիրումով ծառայեն մեր ժողովրդին անշահախնդիր կերպով՝ միջոտ հավատարիմ իրենց ուխտին: Բոլորս պարտավոր ենք արթուն կերպով հսկել դարմանելու համար մեր տկարությունները:

Մեր եկեղեցական կյանքի թերի կողմերից մեկն է նաև որոշ թեմերի ներքին անկազմակերպ վիճակը, իբրև հետևանք թեմական օրինավոր կանոնադրությունների չգոյության, կանոնադրություններ, որոնք կազմված լինեն եկեղեցական կանոնների և ժողովրդավարական սկզբունքների հիման վրա: Մեր թեմերից ոմանք իրոք օժտված են լավ մշակված կանոնադրություններով, ինչպես օրինակ՝ Հյուսիսային Ամերիկայի, Եգիպտոսի, Ավստրալիայի և Անգլիայի թեմերը, սակայն ունենք և այլ թեմեր, որոնք կարոտ են նման կանոնադրությանց մշակման և գործադրման: Այս ճանապարհի վրա հանդիպում ենք լուրջ դժվարությունների: Հայ Եկեղեցում նվիրագործված ժողովրդավարական սկզբունքները պահանջում է, որ վարչականորեն Եկեղեցին ղեկավարվի ժողովրդի մեծամասնության քվեներով ընտրված վարչության կողմից, հոգևոր առաջնորդի հետ սերտ գործակցությամբ: Սփյուռքի հայապահպանման նվիրական գործը դնել ամուր հիմքերի վրա՝ նշանակում է նախ և առաջ ամուր հիմքերի վրա խարսխել արտասահմանի Հայ Եկեղեցին իր ներքին կանոնական և ժողովրդավարական վարչական կազմակերպությամբ: Չըմբռնել այս ճշմարտությունները, անկազմակերպ պահել հայոց Մայր Եկեղեցին՝ նշանակում է տկարացնել ողնաշարը սփյուռքի հայության գոյատևման:

Ե

Գոհ ենք, որ Ձեր այս հարցումով առիթն ենք ընծայում Մեր սրտի խոսքը մի ունգամ ևս հաղորդելու Ձեզ և ձեր թերթի միջոցով՝ համայն լիբանանահայության: Այլ առիթներով արտահայտվել ենք և հիմա էլ կրկնում ենք Մեր խոր համոզումը, թե Լիբանանը մի տեսակ շարունակությունն է մեր Մայր Հայրենիքի հայության՝ կրոնական, կրթական և մշակութային տեսակետից, Լիբանանյան հայրենիքի օրենքների հովանու ներքև: Մեր տևական աղոթքն է, որ Աստուծո ողորմությամբ Լիբանանը, իր բոլոր համայնքների համերաշխ ճիգերով, վերագտնի իր երբեմնի խաղաղ ու բարգավաճ կյանքը իբրև անկախ ու ինքնիշխան պետություն, քաղաքակրթական իր առաքելության անշեղ ճանապարհի վրա: Մաղթում ենք նաև, որ մեր Եկեղեցու զավակները իբրև օրինակալի ու հավատարիմ քաղաքացիները Լիբանանյան պետության, իրենց միակամ կեցվածքով ու եռանդուն գործունեությամբ՝ խաղաղաբար և հաշտաբար հավաքական գործոն ուժ հանդիսանան, հանուն Լիբանանյան հայրենիքի վերածննդի և փառքի:

Մեր օրհնությունը և հայրական սերը Լիբանանի համայն բնակչությանը, մահմեդական և քրիստոնյա համայնքներին:

Մեր օրհնությունը հայ համայնքին և նրա կրոնական, կրթական ու մշակութային հաստատություններին: Մենք վստահ ենք, թե սուրբգրական Լիբանանի հորիզոնի վրա շուտով պիտի ծագի առավոտը խաղաղության:

2

Ավանդական հասկացողությամբ, երբ երեք հայեր իրար են հանդիպում հյուրընկալ մի երկրում, նախ մի եկեղեցի են կառուցում, հետո մի դպրոց են հիմնում և ապա մի թերթ են հրատարակում:

Ահավասիկ բնորոշումը հայ մարդու հոգեբանության: Սքանչելի մի բարենիշ է այս մեր ազգի համար: Մնում է ակնկալել, որ թե՛ Եկեղեցին, թե՛ դպրոցները և թե՛ հայ մամուլը արժանավոր կերպով ի կատար ածեն հայ մարդու սպասումները:

Եվ իրոք պետք է հաստատել, թե սփյուռքի տարածքի վրա հայ մամուլը լայն աշխատանք է ծավալում: Այսօր անհամար թերթեր և ամսագրեր են լույս տեսնում, որոնք իրենց որակով էլ բավարար բարձրության վրա են գտնվում: Մենք գնահատանքի և քաջալերանքի արժանի ենք համարում հայ մամուլի բոլոր աշխատողներին:

Ձեր «Արարատ» օրաթերթը մեկն է այն հրատարակություններից, որը երկար տարիներից ի վեր, չրապաշտ հայրենասիրական կեցվածքով, սփյուռքահայ զանգվածներին է հասցնում իր խոսքն ու իր պատգամը՝ հավատարիմ մնալով ճշմարտության, հասարակական բարոյականին և իրավ հայրենասիրության: Այսպես է, որ մամուլը կարողանում է դառնալ անկաշառ տեղեկատու, դաստիարակիչ գործոն և ազգային հասարակական կյանքի ուղեցույց:

«Արարատ»-ին մաղթում ենք մշտանորոգ եռանդ, հարատևության ոգի և աննկուն լավատեսություն:

Սուրբ Էջմիածնից Մեր օրհնությունը թերթիդ բարեջան խմբագրությանը, աշխատակիցներին և հարգելի ընթերցողներին:

